

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vádeken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 271.

TOLLHEGYEN.

— július 5.

(A lóláb.) A püspök vendégnek szállt a kolostorba. Megszóial az estharang, az előkelő vendég imádkozni kíván, de nincs nála breviárium.

— Van-e itt valakinél breviárium? kérdi a barátoktól.

Nem volt senkinél sem . . .

Félóra mulva valami kitűnő bort tesznek a püspök elé.

— Nincs valakinél dugóhuzó? kérdi újra a püspök.

Minden barát készsége rántja ki a zsebéből a dugóhuzót . . . Breviárium nem volt nálok, de volt dugóhuzó. — Mikor az országos tanáregyesület közgyűléséről szóló tudósítást olvastuk, eszünkbe kellett jutni ennek az adomának. — Egy minisztérium a valláserkölesi nevelés szükségét hangoztatta, mire mindenkinek a zsebéből előkerült a modern kor dugóhuzója, mely eszeve zetten rángatja kifelé mindenünnen a vallási szempontokat. Éppen egy protestáns tanférfiu kelt ki a legerősebben a miniszteri tanácsos ellen, holott a protestántizmus lehetne azzal igazán tisztában, hogy a vallási szempontokhoz való szigorú ragaszkodás nélkül hozzájutnának a protestánsok? A vallásához ragaszkodó katolicizmus akkor válnék veszedelmessé a protestántizmusra nézve, ha ez meglazítaná a vallási neveléshez való szigorú ragaszkodást.

(Nemzetiségek.) A nemzetiségi padokról eddig egyetlenegy igazán európai műveltségű, okos embert hallottunk, és ez *Polit Mihály*. Valóban jó, hogy a nemzetiségi bejötték a Házba és hogy sokat beszélnek. — Alkalmat nyújtottak ezáltal az összehasonlításra és kitűnt, hogy milyen óriási fölényben van fölöttük a magyar elme és a magyar politikai iskolázottság.

*

(Népdalok.) *Kristóffy* a szabadelvűekhez:

„Mit tagadod, rózsám, hogy szeretsz?”

Barabás Béla a VII. kerülethez:

„Ez az útca bánatútca,
Bánakóvel van kirakva . . .”

Bánffy báró a nemzetiségekhez és a nemzetközietekhez:

„Megérem még azt az időt,
Sírsz a t. Házam előtt . . .”

A parasztok Messiása.

— július 5.

A végtelen nagy magyar Alföldön ma *Achim* András, a paraszt vezér a legnagyobb ur. Uj Dózsa György va, ha jobban hangzik a név: uj Csák Máté. Demagóg, néptribun és oligarka egy személyben. Hatalma Bihartól—Csanádig, Csanádtól—Baranyáig terjed ki.

Tömegek várják intését, kaszás parasztok teljesítik parancsait.

A gerendási nagy határban ütötte fel az ősi kurián, *Achim* András főhadiszállását. Innen küldi büszke, gögös, öntudatos hangon megirt cikkeit ujságjába, mint hajdanán száz évnél régebben Marat és Danton. Itt kovácsolja össze haditerveit táborkarával, amelyben, mint a hir mondja, ügyvédek, tanárok és lapszerkesztők is helyet foglalnak. Fantasztikus, csodás hírek keringenek a pártvezérről. És e hírek napról-napra igazaknak bizonyulnak. Hogy a földműves tömegek egy intésére aratósztrájkba mennek — ez még a legkevesebb. Hogy *Achim* András, a parasztoligarka a jó multkoriban összeveszett egy gögös csanádmegyei földbirtokossal és másnap azon a birtokon négyszáz arató tette a fübe a kaszáját — ez még a legkevésbé csodálatraméltó. Hanem az már azután igazán történeti jelensége a magyar nép szociális életének, hogy *Achim* András, aki időközben elszegényedett, mert a közéleti szereplés felemésztette a gerendási kuriát, a Csaba vidéki kisgazdák közös egyetértésével új földet, új vagyont kapott, hogy teljes anyagi függetlenségének erejével továbbra is vezethesse a magyar Alföld parasztjait.

Ime a parasztkirály, akit megkoronáztak. Koronája az Alföld kincses kalásza, amit rátestáltak és apródjai a

Esőernyő nélkül.

Benjamin Samu esőernyőcsináló volt. Az öreg ember napról-napra járta a házakat, két-három esőernyőt szorongatva a hóna alatt és kicsiny törődött testéből szomorkásan szállott el a kiáltás:

— Esőernyőt javítani, foltozni, javítani. . .

Benjamin Samu élete különösen hasonlatos volt a virágokéval. Ha esett az eső feléledt és kivirult, de ha sütött a nap és nem hullott alá semmi az égből, roskadt teste még jobban összemert és bizony-bizony nagyon boros napok hajoltak föléje. Egy szárazsági időszakban, amikor már hosszú hosszú ideig nem hullott alá a mostoha menyekből az esőmann, a vén esőernyőcsináló egy forró gondolatot halászott ki komor tépelődései közül.

Ugy történt a dolog, hogy megbarátkozott Blaunéval, akinél lakott. Az öreg, kiszáradt asszony az egyik ágát albértbe kiadta és ezidőszert Benjamin Samu volt a soros, — aki heti 50 krajcárért a zizegő matrácra megpihenhetett. A vén esőernyőcsináló — úgy látszott — állandó lakónak indult, mert eddigelé legalább ő volt az, aki hűségben a legkitartóbb volt. Elődei a többi filéknélküli ördögök egy-két héten belül, vagy maguk szálltak le az ágyról, nem birva megküzdeni Blauné rigolyáival, vagy maga a kevély, zörgő asszony jelentette ki gögösen a rimáncodó bérlőinek:

— Hja . . . még én fizessek magának, keressen magának más bolondot . . .

Blauné büszkeségének családi alapja volt. A három fia volt a fundamentum amelyről elbizakodva nézett a világ szemébe. Bennük nem is csalódott soha és a fiuk vállalva dolgoztak a fillérékért, amit pontosan beszolgáltattak az anyjuknak. Tarkán választották meg a mesterségüket. Az egyik asztalos volt és ezért látszatra, odahaza akár-hogy dűledezeit is minden butordarab, egészek voltak tökéletesen. A másik fiu a szücsmesterséget tanulta meg, ez öltöztette téli időre jó meleg bundába az anyját, meg testvéreit. A harmadik fiu, az urféle volt a familiában. Dijnokoskodott a törvényszéken és ő végezte a család irás teendőit. A három fiu csodás elszántsággal robotolt a garasért és bátorkodó megjegyzésük soha, csak alázkodó szavuk volt az anyjukkal szemben. — Blauné még most is féltékenyen őrizte tekintélyét és haragjában annyira félelmetes volt, hogy ez elől szökött meg annak idején a férje, aki a szitkokkal, verekedéssel viharos estén a Dunának ment és eluszott egy jobb hazába . . .

Blauné — természetesen — még korában tartotta az öreg Benjamin Samut is, aki röviddel ezután, hogy a matrácra eljegyezte magát, elkérte a mérges asszonytól a család összes esőernyőit és sorjában, szépen megfoltozta azokat, a vékony drótküllöket pedig külön külön megerősítette. Szombat este történt a nagy, a furcsa jelenet: Az en-

gedelmes igába hajtott fiuk is odahaza voltak már — hogy Benjamin Samu, Blauné elé helyezte a kireperált esőernyőket és kijelentette, hogy nem kér semmit a munkáért.

— Micsodát? ingyen dolgozott . . . kérdezte álmétkodva Blauné.

— Igen, maguknak ingyen, nagyon szívesen . . .

Benjamin Samu mosolygott, tőpörödött arca nagyon derült volt és sárgás szeméit hunyorgatva, nyájasan nézett Blaunéra. A szigorú asszony örömeiben nevetgélt, krárogott és megdicsérte a vén esőernyőcsinálót:

— Maga igen derék ember, Benjamin ur . . .

Benjamin Samu komolyan hozzálátott terveéhez. Odakünn a rekkenő nyári idő felpörkölt mindent és Benjamin Samu esőernyői mindinkább megfakulak. A vén ember megfeszült szívósággal kémele az alkalmat, amikor a barátságát erősítheti Blaunéval. Egy ilyen, de nagyon komor alkalom kínálkozott is és Benjamin Samunak a váratlan eseménytől rászketett még a lába is.

Egy forró délutánon odabaza üldögélt és Blauné is benn volt a szobában harisnyát kötögetett.

A vén esőernyőcsináló elmerengett tervein. Kiasszott kicsiny fejét belepte a láz, mikor rá gondolt az eshetőségekre . . . ha elvehetné Blaunét, a három fiával együtt. . .

magyar parasztek, akik megváltásra várnak. Ne vitatkozzunk e helyen Áchim András egyénisége, tehetsége felől. Felesleges dolog. A tény az, hogy a magyar parasztek százados elhagyatottság, félreértés, szenvedés, jogfosztás és szellemi, gazdasági elhanyagolás után vezért választott magának és hogy e vezérnek nagyobb a hatalma, mint hajdan Csák Máténak, mert a tömegek fanatizmusa, megváltás után törtető erős akarata emelt trónt számára.

Achim András hatalma egyelőre megingathatatlan. Fz bizonyos. És minden kísérlet, amely erre irányul, meddő és neveltséges. A kérdés az, hogy Achim András után a tömeg fanatizmusának trónján ki következik, újabb néptribuné, vagy pedig a magyar intelligencia modern gazdálkodása, amely jobb munkabért, egészségesebb lakást, méltányosabb adózást, tökéletesebb iskoláztatást, humánusabb közigazgatást ad a magyar parasztnak. E probléma megoldása elől nem tud többé a magyar társadalom kitérni. Kergetni, üzni, hajtani fogja a magyar társadalmat mindaddig, amíg a kulturális ereje, demokráciája, gazdasági függetlensége, igazságosabb szociális élete oda nem fejlődik, hogy a demagógokat, a konzervatív, klerikális apostolokat elűzheti a közélet fórumáról és mindenféle „mintagazdaságokat“ nem létesíthet a nagy magyar sikokon, e magyar hegyek és völgyek országaiban.

Ez lesz az a kor, amely még utópia, amelyben a magyar földbirtokos osztály a békés gazdálkodást, — a földön a rögből élő, megelégedett embert, ő magokat többre becsüli, mint a mohó spekulációt, a régi, uri oligarkák gazdálkodás fenntartását.

Ez lesz az a kor, amelyben egy-egy földbirtok eldorádója lesz a szociális békének és munkának.

A nép tulajdonképpen erre a korra vár, mint Messiasra. De még nem jött el. Még késik a jövő zenéje. Apostolok pedig kellene, mert a nagy magyar

Alföldön féktelenül szilaj, hatalmas a gazdasági elnyomatásból való szabadulás vágya. Apostolt kereső utjában eljut a parasztek az Achim Andrásokhoz. Így születnek meg az új Dózsa Györgynek a parasztek királyok.

Politikai hírek.

— **Wekerle Bécsben.** Wekerle Sándor miniszterelnök ma este két napi tartózkodásra Bécsbe utazik, hogy a kvótaküldöttség és a delegáció ülésein jelen legyen. A magyar és az osztrák kvótaküldöttség holnap, pénteken délelőtt 11 órakor együttes ülést tart, míg a magyar delegáció záróülése előreláthatólag szombaton d. u. 3 órakor lesz. Wekerle Sándor miniszterelnök alkalmasint szombaton este tér vissza Budapestre.

— **Mandátumáról lemondott képviselő.** Ziegler Kalmán a csáktornyai kerület képviselője ma bejelentette Justh Gyula képviselőházi elnöknek, hogy lemond a mandátumáról. Ziegler Csáktornyán függetlenségi programmal választották meg.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, július 5.

A leirati vita egyre kevesebb érdeklődés mellett folyik. Jellemzi a hangulatot, hogy ma egyetlen képviselő nem volt az ülésteremben, amikor Justh Gyula elnök pontban tíz órakor megnyitotta az ülést. Ma is a nemzetiségek töltötték ki a műsort.

Justh Gyula megnyitja az ülést. Mindenekelőtt hitelesíti az elmúlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Issekutz Győző négy heti szabadságot kér.

A Ház megadja a szabadságot.

Elnök jelenti, hogy Battik Ödön képviselő megszüntette összeférhatlenségi esetét. Felszólítja, hogy mely bizottságok alakultak meg és felszólítja a meg meg nem alakult bizottságokat, a holnapi megalakulásra. — Ezután felhívja azokat a bizottsági tagokat, a kik még esküjüket le nem tették, hogy azt megtegyék.

A bizottsági tagok leteszik az esküt. Következik a felirati vita folytatása. **Glosswein Sándor:** Hivatkozik Polit Mihály beszédére, a ki azt mondta, hogy nincs ellenzéke a Háznak, pedig egészséges parlament ellenzék nélkül el nem lehet. Lehet, hogy ez így is van, de ezzel szemben rámutat arra, hogy a kivételes helyzet igazolja a Ház mai alakulását. Volt nem rég idő, hogy minden magyar ellenzéki volt. . .

Búza Barna: Csak a nemzetiségek sem. **Glosswein Sándor:** De ezek is kivételes idők voltak. Jól esett neki Polit ajkai ról a hazafiság hangoztatását: hallania, de fájó szívvel látja, hogy a nemzetiségek sem tudnak egyesülni a többi pártokkal a hazafias munkában, hanem arra a szomorú szerepre válnak, hogy kerékkötői legyenek az alkotó munkálkodásnak. Azt mondják, hogy a nemzetiségi kérdései mai állapota az oka magatartásuknak. Na hát ez az állapot a régi szabadelvű párt bűne és nem a mai kormányé. Ne szegődjenek a nemzetiségek mások bűnei miatt a nemzeti ügy és haladás ellenségeivé.

Nagyon rózsásnak ő sem látja a helyzetet. de a feliratban legalább körvonalazva haladásuknak útját. Erre pedig úgy szociális mint gazdasági téren nagy szükségünk van. A munkás kérdés is rendezésre vár. Ezt mutatják a folyton megújuló sztrájkok. Mert azt be kell vallani, hogy a sztrájkok nem mindig jótalancok. A sztrájk maga nem egyéb, mint a munka obstrukciója a tökével szemben, s mint minden obstrukciónak, ennek is igen sokszor jögalapja van. Rendezni kell a munkás védelem és munkás kérdés egész anyagát. Épen ilyen fontosnak itéli azonban a népnevelés kérdése is, és ezen a téren az államnak a történelmi tényezők: nem szabad figyelmen kívül hagynia. A katolikus egyházat érti mint kulturtényezőt. A nevelés kérdése pedig összefüggésben van a választójog kérdésével is. Azt hiszi, hogy jó népnevelés mellett az általános választói jog nemcsak hogy le nem szállítja a parlament nivóját, de sőt határozottan emelni fogja azt. Híve ezért az általános titkosválasztójognak. Miután pedig a feliratban a haladás minden előfeltételére meggyújtató kezdeményezés: talált, azt el is fogadja. (Helyeslés és taps.)

Szkiosák Ferenc: Nem találja meg az új korszakban azt a biztosítékot, hogy a nemzetiségekre jobb idők érkeztek el. De nem is hihet. — még ha látná is a jó szándékot, — nem hihet az új korszak áldásában, mert megmaradt a vármegyékben a régi korrupt rendszer. Bebizonyosult ez a választásoknál is. A bűnöket a közigazgatás

Hosszu, sanyaru életének minden vágyakozása találkozott ebben az érzésben: elvenni Blaunét, vagyis gond nélkül pénzzel élni és nem kellene többé az ágyért se fizetni. . . Sorvadtt agyvelejéből kibujtak a gyönyörű jelenetek és elringtak előtte a boldogságok. . . A fiuk, a három fiu, hozzák haza a pénzt és odaadják Blaunének, neki is nem kell többé házalni, a házakba bekiállítani éhes nyomoruságát. . . Benjamin Samu el nem eresztette ezt a gondolatát, hogy Blaunéval megcsinálja a parihiet. Nagyon kedvesen játszott már vele a képzeletében. Meleg lett a szive, mikor az ágyára gondolt. Elképzelte az estét, amikor nyugalmasan, jóllakottan, lepihen és nem kell többé töprengenie, mi leszén másnap, lesz e kenyérre? a hét végén nem kergetik e ki az ágyból? mert csak rozszant parapléi vannak, amiket nem vásárolt meg senki és szépen csendesesen lehunyhatja a szemét, mert dolgoznak a fiuk. csinálják a pénzt, mint a méhecskék a mézet. . . Benjamin Samu lelkében muzsikált már minden, amikor hirtelen kiabálás, rikácsolás rezzenített fel álmodozásából. . .

Blauné káromkodott és süvöltött a hangja: — Takarodjatok, pusztuljatok, hess előlem mind a ketten. Az öreg csontos asz szony hátradől székében, a kötését leejtette a földre és az arca szederjes volt a rémületből. A szeméi kimerültek, a szája eltorzult és ujjával görcsösen bökdösött a levegőbe. Hőrgött amikor kiabált:

— Mars vissza, mars. . . Ne bántsatok engem. . . A vén esernyőcsinálónak majd kiugrott a lelke, amikor Blaunét kiabálni, verekedni látta a szemével és kiszaladt a konyhába. Hallotta, hogy Blauné felkelt a helyéről, szaladgál a szobában és egyre kiabál:

— Mars vissza. . . Nina, Jolán. . . hess. . . hess. . . Benjamin Samu a konyhában künn, hamarosan az eszéhez tért és vizbemártott egy törölközőt, aztán szepegeve, de elzántan bement a szobába és háta mögé kerülve Blaunének, reáborította a homlokára a vizes ruhát. Blauné lerokkadt egy székre és a hideg ruha lassanként megfagyasztotta agyrémeit. Mikor fölésmélt és maga köré nézett, Benjamin Samu állott mellette mosolygós arccal, hunyorgató szemekkel és egyre borogatta, hűsítette homlokát.

— Köszönöm, köszönöm Benjamin ur. . . sugia az esernyőcsinálónak, de aztán újra indulatos lett és rárontott Benjamin Samura: Nincs igazam! Nincsen? Pipacsos lett Blauné arca és szeméi kidülledtek a nagy haragtól:

— Minden szegény leánynak ki kell tekerni a nyakát, mihelyt megszületik. . . öreg tyuk marad soha el nem viszik. Lesz belőle condra utcai csafat. Nekem is volt két leányom, de most már egy sincs. . . Nincs igazam. . . Nincs igazam. . . ? Azt mondja, hogy nincsen. . . ?

Blauné arca eltorzult dühében és Benjamin Samu mellé lépett — de az öreg esernyőcsináló nem vesztette el lélekjelenlétét és káprázó szemekkel bár, de már biztosan látta közeledni maga felé a meleg, kenyérdús jövőt és türelmesen, ünnepies komolysággal hangsúlyozta szavait:

— Igaza van Blauné. . . csak a fiuk. . . csak a fiuk. . . Benjamin Samu az izgalmas eset után gyorsan vont le a konzervenciákat: a házasságba Blauné három fiával, jön a két leány is, talán akkor szállnak le közéjük, amikor enni kellene, vagy aludni jó esnék, de életbölcessége nagy gyorsan eljuttatta külön igazságához: a nyomoruság méhéből ezer rém kandikált feléje mindig, két hazajáró lélek azért sem fogja megfontani az ő kínáló új életét. . .

Innentől, hogy az öreg esernyőcsináló elrendezte gondolatait szolgáló szerepre vállalkozott Blaunéknál. . . a zörgő sovány aszonyt megkímélte minden munkától és lement bevásárolni a piacra, huzdogálta az ágyakat az asztalt, ha tsakarítottak.

Benjamin Samu fölött azonban, mint már annyiszor a napsütéses időben is — a mennyből újra borongani kezdett, Blauné a roham óta komolyan elindult a megbolondulás útjára. A két leánygyermek a siri világban szövetkezett s mindstürbben látogattak édes anyukat, aki titokban csöndesen elküldte őket, mielőtt felnőttek, megöregedtek volna és nem kellett megsavanyodniok a pártá örökös viselésétől. . . A gyermek-

emberei követték el, de megvádolni a nemzetiségi képviselőket vádolták meg mindenért; még nemzetellenes izgatással is. Felsorolja a választások alatt a nemzetiségi vidékeken elkövetett visszaéléseket. Végül összegezi fejtegetéseit abban, hogy a nép szuverenitása erősebben óvassék meg, mert az államhatalom forrása a nép. Ellenben kifogásolja, hogy a felirat a magyar nemzeti állam kiépítését célozza és azt mondja, hogy az államnak nincs joga a magyar nyelvet nem magyar ajkú polgárait erőszakkal rákötöztetni. Kéri, hogy a Ház a nemzetiségek javaslatát fogadja el.

Az elnök öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Emődý József polemizál **Polit Mihály**-lyal és kimutatja, hogy a nemzetiségi eddigi felszólalásaikkal nem tudták a Házat igazságról meggyőzni. A nemzetiségi képviselők itt összebeszélnek mindent, de mi hallgunk — hazafiasságból, mert úgy vélik, hogy az államszükségeket minél előbb meg kell adni. A nemzetiségek itt éles támadásokat intéztek a tisztviselők ellen, a kik pedig a perifériákon olyan hazafias misztiót teljesítenek, hogy százakkal nem lehet őket megfizetni. Nagy baj, hogy egyedül a nemzetiségek képezik az ellenéket, mert így népszerűsége tesznek szert.

*

(Távirati tudósítás.) **Emődý József** után **Hodzsá Milán** (nemzetiségi) szólal fel személyes kérdésben. De mivel ennek határán túl terjeszkedik, az elnök megvonja tőle a szót. Ezután **Nováku Aurél** (nemzetiségi) beszél. A nemzetiségi-párt feliratát fogadja el. Ezután az ülés véget ér.

Egyház és iskola.

A zsidó polgári leányiskola. Az új leányiskolában ma ért véget az előleges beiratkozás. A jelentkezők száma teljesen igazolja azt a felfogást, hogy a zsidóhitközség az általánosan érzett szükségnek tett eleget, midőn a polgári leány iskolát felállította. Az iskolaszékeknek sikerült a kívánalmaknak mindenben megfelelő helyiséget szerezni; az új leányiskolát az Arany János-utca 40. sz. alatti (Budaházy-féle) háztan helyezi el, amelynek világos utcai szobái, egészen elkülönített udvara legalább ideiglenesen bizvást kielégítik a közvéleménye-

ket. A végleges beiratkozás augusztus hó utolsó három és szeptember hó első három napján lesz; addig is az érdeklődők bármilyen felvilágosítást dr. Popper Mór ügyvéd iskolaszéki elnök irodájában (Piac utca 69. sz.) d. u. 3 és 4 óra között nyerhetnek.

Évzáró ünnepély. Folyó hó 3-án délután rekesztették be a tanévet az Aut. Orth. elemi iskolában. A nagy érdeklődés mellett megtartott évzáró ünnepély alkalmával Klein Márton igazgató tanító buzdító beszédet intézett a növendékekhez. Dícsérettel tünette ki a jó tanulókat s buzdította a közepeseket, hogy a jövőben kettőzött szorgalommal igyekezzenek tehetségüket fejleszteni és végre azon tanítványihoz fordult, kik nem látogatják, szép és megható bucsubeszédet tartott nekik. Ezután a hitközség gondnoka és elnöke megköszönték a tanítótestület azon nagy fáradozásait, miket egész évadon tettek a szabályszerű tanításban, hogy főképen pedig a Klein Márton igazgató tanítónak köszönték meg a tanításban ki fejtett buzgóságát, ki egész iskolai évadon keresztül szívén viselte úgy az iskola, mint az orth. hitközség dolgait. Igen szellemes szavakban mondott köszönetet az érdeklődésért az elnök és gondnok a megjelenteknek. Ugy 6 óra tájban ért véget a pompás hangulatban tartott évzáró ünnepély. A következő napon pedig a tanítók kiadták a növendékeknek a bizonyítványokat.

Az Aut. Orthodoksz elemi iskola. Aki a h. hó 3-án délután, az évzáró vizsgát megelőzőleg, az orth. elemi iskola V. és VI. osztályát kezdetétől fogva, annak befejeztéig végig hallgatta, azt a meggyőződést tapasztalta, hogy az V. és VI. osztály azon tananyagot dolgozta fel, a mely a középiskola I. és II. o. tananyagának nemcsak megfelel, hanem még azt felül is mulja s így szinte fölöslegessé teszi a középiskola I. és II. osztályának a tanulását, illetve elvégzését.

Működnek az uzsorások.

Egy tiszthelyettes feljelentése

— július 5

Az uzsora a legjövendelmezőbb foglalkozások egyike és így nem csoda, hogy szépen virágzik. Nem a kisebb piaci uzsorásokról beszélünk, akik sötét és nedves pincék-

ben végzik üzleteiket. Az ebben a cikkünkben szereplő uzsorások fényesen, sőt csillogóan berendezett helyiségekben szedik áldozataikat, akik természetesen szép számmal akadnak. Hogy a legtöbb eset nem kerül napvilágra, ez könnyen érthető. Az áldozat, aki könnyelmű tékozlásra használja fel az ily módon szerzett pénzt, a legtöbbször elpalástolja az ügyet, nehogy kisedés lumpolásai felszínre kerülhessenek. De azért akadnak közöttük szép számmal olyanok is, akik az első mámor után tudtára ébrednek helyzetüknek, bizony megteszik a följelentést a szipolyozók ellen.

Ilyen följelentés érkezett ma az aradi rendőrséghez, három aradi ékszerész ellen.

Április havában egy aradmegyei fiatalember aradon szolgálta le, mint tiszthelyettes harminc napos fegyvergyakorlatát. A jó családból való tiszthelyettes nagy összegű pénzt hozott magával kedvteléseinek kielégítésére. A pénz azonban már az első napokban elfogyott. Akadt vig. kompánia, amely segített nyakára hágni a pénznek. Valóságos pezsgő fürdőkről tehetnének tanúságot az előkelő aradi vendéglők szeparái. Cigány is volt, szerelem is volt. Így csak természetes, hogy pénz hamarosan nem volt.

Első szorultságában a fiatal tiszthelyettes egy ékszerészhez fordult, aki szívesen adott neki ékszereket, háromszoros összegről kiállított váltó ellenében azzal a jól ismert bizományi levéllel egyetemben, amely szükség esetén arra jó, hogy a kifosztott áldozatból vádlottat csináljon. Az ékszer természetesen a zálogházba vándorolt, a zálogcédula pedig az ügynökhöz.

Pár nap múlva újra szorongatta a kis kádét a pénzsükség. Sebaj, Aradon van ékszerész nem is egy, aki készséggel köli ilyen ügyeket. Váltó... bizományi levél... pezsgő és szerelem — és sorra került a harmadik ékszerész is, az, aki nem érdemli meg, hogy elhallgassuk a nevét.

A fegyvergyakorlat ideje lejárt és a váltók szintén ezt tették. Pár nap előtt prezentálták a váltókat a fiatal embernek, aki elég józan volt ahhoz, hogy ne fizessen, hanem magtegye a följelentést az uzsorások ellen.

A rendőrség ma kihallgatta mind a három ékszerészt, akik kézzel lábbal védekeznek. Az ügyet holnap átteszik a királyi ügyészséghez. Az ügy tárgyalása az ősz elején lesz. Akkor majd bővebben foglalkozunk a részletekkel is.

ában akkoron gyötrelmek között és gyűlölködve feküdt és felbőszült, szitkozódott ha a tudós asszony jelentette:

— Blauné asszony kisaszonyka van... Az ilyen események voltak tulajdonképpen az okozói is a dühös veszekedéseknek, amikor Blauné nem takarta gondolatait és szinte kinezta az urát, mert rászabadította a csapást. A második leánygyermek születése után szokott a másvilágra Blauné férje, aki nek e családi szerencsétlenség óta nem volt se éjjele se nappala. Éjszaka nem engedte aludni az asszonyt és azzal tartotta ébren, hogy rá-rá kiabált: — Bóg porontyod, mert nincs neki hozománya... nappal pedig bántotta a világot, mert nem adott kenyeret a gyermekei számára és e tiz csapásos időben egyszer csak olyat gondolt, hogy az Isten elrendelte: a házasságközvetítők töröltessenek el a föld színéről és azon a drámai estén, mikor odahaza a felesége meg is verte, Blau a házasságközvetítő elhitette a benső szótát... Blauné mikor magára maradt három kis fiával és leánykáival, keményen és erőlyesen átgondolta helyzetét. Így történt, hogy rövidesen, a nagy cél tudatában, leánykáját halván a segítetté ez árnyékvilágból és jobb életet festegetve maga számára a messzeség kárpitján, szigorúan hozzálatott fiai fölneveléséhez. A gyermekek serdültek és megszokták a rabszolgaságot és mindidőig baromi nyugalommal, sohasem lázadozva, szolgálták az anyjuk zsarnokságát...

Blaunénak már ezelőtt is voltak fekete találkái a leányaival, de a nagy roham óta, a hazajáró gyermekek csak nem akartak távozni mellőle. Ott lebzseltek mindig körülötte és a nap minden időszakában fölkeresték Blaunét, melléje szöktek, ha a karosszékbe ült pihenni, utána osantak, ha ki ment a konyhába és körülroptkódték az ágyat, ha aludni tért. A vén esernyőcsinálónak ugyan csak akadt... Blauné egyszer csak mégis észrevelte Benjámint Samu ropant szolgálatkészségét. Olmós, esős délután történt, hogy Blauné ismét hadakozott rémeivel. A kisaszáradt asszonyt már annyiszor keresztüljárták a kísértetek, hogy gyöngeségében ágyba dült. Benjámint Samu a vizes törülközőt ráborította Blauné arcára és megigazította a fejét a vánkoston. A háborodott asszony kikandikált a hűvös lepel alól és felsóhajtva merev mosolygással megkérdezte az esernyőcsinálót:

— Mondja Benjámint ur miért olyan jó maga hozzám?...

Benjámint Samu ezuttal is ép oly rejtelmesen kacintott Blaunéra, mint ahogyan ezt az utóbbi eseménydus időben mindig tette. Fonnyadt kicsiny arcán derülten futott át a vidámság és hunyorgató szemével pajkosan nézett a beteg asszonyra.

— Mit akar maga tőlem, miért olyan jó hozzám?...

— Mert szeretem magát Blauné, mert elakarom venni... Benjámint Samu boldo-

gan kiegyenesedett az ágy mellett és nagyon megörült a bátorságának, hogy el tudta mondani vallomását, de meghökken, megzavarodott amikor Blauné fölnevetett és őrjöngeni kezdett:

— Ugy igazán... nem elég a két leány... már megint itt vagytok?... mars vissza, mars...

Benjámint Samunak csak annyi ideje volt, hogy szégyenkezve mosolygósan megjegyezze: — De ugyan Blauné... mi öregek vagyunk... tovább nem beszélhetett, mert Blauné az éjjeli szekrényről felkapta a gyertyatartót és hozzávágta az esernyőcsináló fejéhez. A tomboló asszony kiugrott az ágyból és törte-zuzta a székeket, az ablakokat és kiszaladt a folyosóra, ahol az emberek aztán lefogták... Benjámint Samu itt érkezett el tragédiája utolsó fejezetéhez, mert a jószívű emberek a mentőkhöz telefonáltak, akik Blaunét bizony könyörtelenül bevitték a bolondok házába... Mint mondtuk ezen izgalmas délután, megeredtek az ég csatornái és jó Benjámint Samu mit tehelet egyebet? a vizes ruhát amivel Blaunét mindig borogatta, rákötötte véres fejére, aztán esernyőit hóna alá véve, könyörgősen kiabálta:

— Esernyőt javítani, foltozni, javítani...

Révész Béla.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— július 5.

Izonyu lármát csap
A haladó sajtó:
„A kormány lapot vesz,
Hiszen ez borzasztó!”

Sajnálják Kristóffy-t,
A végkép letűntet:
„Más lapokat vesznek
Immár, nem... bennünket!”

A vasárnapi munkaszünet.

— július 5.

A kereskedő ifjak társulata által megindított mozgalomnak ma már fényes eredményéről kell beszámolnunk. A debreceni kereskedők, akik csaknem kivétel nélkül szíves lélekkel támogatták az ifjuság eme üdvös akcióját, a mai nappal már valóságos diadalt értek el.

Csatlakoztak a vasárnapi munkaszünethez az összes ruhakereskedők, üveg és porcellán, posztó kereskedők, férfi szabó üzletek, ékszer és órák és a fűszerkereskedők nagy része.

A vaskereskedők között a leghumánusabb megállapodás jött létre, ugyanis ok szeptember 1-től egész évre május 1-ig a nyári hónapok kivételével zárják be üzleteiket. A teljes szövegü kötelezvényüket különben lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

A fűszer és borkereskedők megállapodása most van folyamatban és azok is előre láthatólag vasárnapig teljesen rendben lesznek.

A nagyközönség kellő értesítéséről is nagyon szép intézkedés történt: a közönségben: mint Szoboszló, Hadház, Böszörmény, Téglás, Vámospécs, Mike és Balmazújvároson plakátokkal és kidobolással közhírré tette.

Nálunk minden kereskedő kirakatában és a hirdetési oszlopokon plakátok függesztettek ki és a helyi lapokban hirdettetnek.

Ez uton is felkéretnek a kereskedő főnök urak, hogy mindnyájan, kik vasárnap bezárják üzleteiket, függeszték ki a plakátot, hogy a vevőközönség minél jobban tájékozta magát.

Ugorka szezon.

— július 5.

Most már igazán bsnne vagyunk a holt idejében, Debrecen napról napra néptelenebb, ma holnap már csak az marad itt, kit sorsa ide láncol, vagy a kinek pénze nincs.

— Ugy kiürül egy néhány nap múlva ez a nagy város, hogy az ember a jó ismerősét kénytelen lesz tüvel keresni.

Ez a nagy város átka, hogy nyárban kiállhatatlan meleg, por és bűz terjeng mindenfelé s az emberről csak úgy csorog az izzadság.

Debrecenben mindez bőven megvan, különösen a mi a port illeti, erről Debrecen mindig híres volt, mert itt főleg a nyári hónapok alatt oly rengeteg por terjeng, különösen a delutáni és esteli órákban, a mi talán egy más városban sem található fel.

A Nagyerdő hűvössége is megszűnik, hullanak a fák levelei s a sűrűkben fojtó a meleg.

Nem esoda tehát, hogy a ki teheti, legalább két hónapra isten hozzádot mond a városnak s másutt üti fel sátrát, hol hűvösebb a tájék, illatosabb a levegő s az emberek is talán mások.

Mint hogy ez így van jól, erről mindenki, ki egyszer e tapasztalatokat tette, azt tudja mondani: — el innen, hisz ez a hő-

ség, ez a por lenyűgözi a testet-lelket egyaránt.

Irigy szemmel is tekintünk mindazokra, kiknek a sors kedvezett, hogy magoknak ezt a kedvtelést megengedhetik.

Csak az a kár, hogy ez csak a felső tizezernek van megengedve, a többi pedig mind arra van kárhoztatva, hogy tüdejét tele szijja: hőséggel és porral.

— r. m. —

— **Előljárási ülés.** Az ipartestület előljárási ülése ma délután tartotta Zelinger Ede ipartestületi elnök elnöklése alatt havi rendes ülését az Iparos Otthon dísztermében. Az ülésen a tanácsot kitöltött tanácsokat avatták segédnek és folyó ügyeket intéztek el.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága ma délután 4 órakor Vetéssy Béla iparhatósági biztos elnöklése alatt ülést tartott, melyen vitás, peres ügyek kerültek tárgyalás alá.

— **Alispán-választó közgyűlés.** Hajdúvármegye köztörvényhatósági bizottsága e hó 13-án d. e. 10 órakor tartja rendes közgyűlését. — A 197 számra terjedő tágysorozat legnevezetesebb pontja lesz az időközben megüresedett *alispáni* és *főjegyzői* állások betöltése. Betöltetnek továbbá a választás útján esetleg megüresedő tisztviselői-állások, ugyisint egy betegség folytán megüresedett szolgabírói állás. Szerepel továbbá dr. Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnök leirata és ezzel kapcsolatosan Kossuth Ferenc kereskedelemügyi-, dr. Darányi Ignác földmivelésügyi-, Jekelfalussy Lajos honvédelmi minisztereknek a vármegye közönségéhez intézett leiratai, melyekben a törvényhatóságot kinevezetésükről és kormányra lépésükről értesítik. Továbbá dr. Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnök leirata, melyben a törvényhatóság üdvözlétéért köszönetet mond.

— **Adományok a siketnémák javára.** Szántó Győző gyáros ur 5 koronát, Fényes Gyula vármegyei tisztviselő ur 1 koronát juttattak kezemhez a siketnémák iskolája javára, mely jótékony adományokért hálás köszönetet nyilvánított. Oláh Károly tanácsnok.

— **Kötelezvény.** A vasárnapi munkaszünet és záróra szabályozása ügyében f. hó 1-én tartott értekezleten, mi vaskereskedők egyetemesen elhatároztuk, hogy üzleteinket ez év Szeptember hó 1-től jövő év május hó 1-ig a vásárvasárnapját kivéve (tehát a nyári hónapok kivételével) vasárnapokon egész nap zárva tartjuk. A zárórát pedig május hó 1-től nov. hó 1-ig reggel fél 7-től este fél 8-ig, november hó 1-től május hó 1-ig reggel 7 órától este 7 óráig, állapítjuk meg. Alulírott vaskereskedők tehát sajátkezü aláírásunkkal erősítjük meg fentebb elorolt kötelező elhatározásunkat, amit egyetemes hozzájárulás esetén tartunk fenn. Kelt Debrecen 1906. július 4-én. Szesztina Lajos, Tóth Gyula, Kovács Gyula, Nánássy Lajos, Pásztor Gyula és Társa, Bészler és Dávid, Sümegi Bélának pedig már szeptemberben nem lesz vasülete.

— **Gyorsvonat Debrecen—Belgrád közt.** A közigazgatási bizottság mai ülése keretében igen érdekes városunkat, meggyünkre nagyfontosságú és megvalósulás esetén mindenesetre üdvös terv merült fel. Tudvalevő, hogy északi és déli Magyarországgal Debrecennek alig van egyenes és szoros összeköttetése, ami van pedig egyszerűen hátrányos forgalomra nézve. Ez a hátrányos állapot különösen mutatkozik a

Kassa—temesvári vonalon Debrecen közbevitelével. Dr. Fejér Ferenc ma azt javasolta a közigazgatási bizottságnak, hogy a Szerencs—Debrecen közötti rossz összeköttetés megjavítása érdekében tegyen lépéseket a kereskedelmi miniszteriumnál, mire Dr. Tüdős János azt az indítványt tette, hogy amennyiben nemcsak ezen a vonalon, hanem más vonalak felől is kifogás alá eshetik az összeköttetésünk, az általános rossz összeköttetés ügyén egyszerre kell javítani s gyorsabb összeköttetést kell létesíteni Északkal és Délel Debrecenen átmenőleg. Javasolja, hogy a közigazgatási bizottság folyamodjék fel a kereskedelmi miniszteriumhoz, hogy mivel a jelenlegi állapot a vármegye, a székhely és a környékbeli forgalomra és kereskedelemre, közlekedésre egyaránt hátrányos — Miskolc, Debrecen, Nagyvárad, Kassa, Arad, Temesvár és Belgrád között egy gyorsvonatot hozna forgalomba. A javaslatot a bizottság beható tárgyalás alá vette és Latinovics M. főmérnök hozzászólása után úgy határozott e tárgyban, hogy az augusztusi ülésre dr. Fejér Ferenc szakértői tervet alapján konkrét indítványt nyújtson be, amelynek értelmében döntő határozatot hozhasson.

— **Hangverseny a Bikában.** E címmel lapunk tegnapi számában már hoztuk a debreceni városi színház zenekarának a Bika szálloda kerthelyiségében szombaton este 8 órakor tartandó hangverseny élvezetes műsorát. A vasárnap este ugyanez időben tartandó hangverseny műsora nem kevésbé izgerkék élvezetesnek. A műsor egyébként a következő: 1. Kéler B.: Csokonai emlékezete, nyitány. 2. Suppé E.: Keringő a „Modell” c. operetből. 3. Ertl D.: Di, dio, cipp, cipp — dal szárnykürtre Előadja Vivant P. ur. 4. Franke: Férfi szívből. Dal — szöveg nélkül. 5. Kacsó P.: János vitéz egyveleg. 6. Chero A.: Tánca keltő polka négyes. 7. Linca C.: Hazai emlék. magyar ábránd. Sztne. 8. Erkel F.: Részlet a „Bánk Bán” c. operából. 9. Vollstedt R.: Vig cimborák, keringő. 10. Bach J.: Tavasz ébredése, románc. 11. Auber R.: Részletek a „Fra dia volo” c. operából. 12. Kadlecsek R.: Debreceni szépek, induló. Különösen e díszes, nagyobb klasszikusokból álló műsornak 10 ik pontja fog nagy hatást kelteni, amely románc éragadó szépségével és változatosságával világszerte ismeretes. Kíváncsisággal nézhetünk még Kadlecsek Rezső urnaké a zenekar igazgatójának helyi jelentőségű indulója (12 sz.) elé. A díszes műsor bizonyárs vonzani fogja a jó és szép zenében gyönyörködni tudó közönséget, annyival is inkább, mert beléptidij nincs.

— **A honvédség és a magyar ipar.** Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter tudvalevően elrendelte a minap, hogy a honvédség kaszárnyáiban a kantinbérlok üzletükben, ahol a katonák ételen és italon kívül apró használati tárgyaikat is beszerezni, csak magyar iparcikkeket árúíthatnak. A honvédelmi miniszternek hazafias irányu rendelete kétségkívül hozzá fog járulni a magyar ipar nagyobb mértékű támogatásához, annál inkább, mert kereskedőink eddig is megtettek mindent, hogy a magyar ipar e téren is a lehetőség szerint érvényesüljön.

— **A honvédség új egyenruhája.** A honvédség új egyenruhájának kérdése, mint értesültünk, megoldást nyert. A király hozzájárult az egyenruha megváltoztatásához és rövid néhány hé: múlva honvéd gyalog tisztjeink ruhájáról letűnik a díszes és drága aranyzsinórozás. A gyalogos honvédtisztek az eddigi atilla helyett két sor lapos gombbal ellátott dolmányt kapnak, melynek szabása, a nyak és a kar zsinórozása ugyanolyan, mint a honvédséghez beosztott vezérkari tiszteké, de bársony hajtóka nélkül.

A dolmány színe sötétkék, — a vezérkari tisztéké sötétzöld. Az eddigi zubbonyról a zsinórzat és a gombok végleg eltűnnek, s a honvédsereg új zubbonya hasonló lesz a közshadseregbeli huzárok zubbonyaihoz, — de szintén hajtóka nélkül. — A régi atillát tisztjeink és a legénység 1908 év végéig viselhetik. — A honvédsereg egyelőre még az atillát viseli. — Új atillát azonban a legénység számára sem készítenek már, hanem helyettük lassanként a dolmányokat sorolják be a díszruha készletbe. A dolmányt a tiszték viselik díszben. Reméljük, hogy a honvédség vezető köreiben gondolkodnak majd arra, hogy azok a tartalékos tiszték, a kiknek most már meg van az a illájuk és 1908 nál még tovább is szolgálatkötelesek, ne legyenek kénytelenek a drága ruhadarabot félredobni és helyette dolmányt beszerezni.

— **Az alkohol áldozata.** Rabja volt a jóféle nyakolajnak Boros Mihályné 60 esztendő öregasszony. Abban találta minden örömét, gyönyörűségét, ha kedvére lesziphatta magát, napjában minél többet beszédhetet a papramorgóból. Olyannyira szenvedélyvé vált az szeszélveze, hogy a pálinkás butykos még jártában keltében sem maradt el tőle. Mindig a zsebében hordozta azt. Ma délután a Régenfeld téren ödögött az anyó, kegyetlenül beszélt állapotban szakadatlanul szopogatva a hús cseppeket flakójából. Ugy be volt csudálkozva szegény hogy már alig állott a lábán. Eyszerre csak összeesett és néhány pillanat alatt, mielőtt még segítyt nyujthattak volna neki, meghalt. Megölte a pálinka, a mértéktelenül élvezett alkohol.

— **A debreceni kávések, vendéglősök, szállodások, korcsmárosok** ipartársulata ma délután fél 4 órakor az „Angol királynő“ fehér termében ülést tart Hauer Bertalan elnöklete alatt, melyen sok fontos ügy kerül tárgyalás alá.

— **Debrecen rendszete** Kovács József polgármester jelentése szerint Debrecenben a rendőrség az elmúlt hónapban letartóztatott lopásért 4 egyént, hatóság elleni erőszakért 1, rendőri kihágásért 149, összesen 205 egyént. A kir. ügyészséghez szállítottak 16, rendőrileg megbüntettek 149 embert. A városról eltiloncoltak 41 csavargót. A rendőrfőkapitányság, mint elsőfokú iparhatóság 29 iparigazolványt adott ki Ebből 350 korona folyt be iparoktatási célokra.

— **Visszavont följelentés.** Említettük lapunkban, miszerint Dári István azt a följelentést tette Sziestár S. kávések ellen, hogy Csapó utca 52. száma alatt levő kávéházában tőle 200 korona összeget elloptak. A bűnügyi rendőrség előt mára volt kitűzve az ügy tárgyalása. Dári István kijelentette, hogy a följelentést visszavonja, amennyiben azt csakis itas állapotában tette meg. Ezzel az ügy Sziestár S. kávések teljes rehabilitálásával véget ért. A tanúk kihallgatására sem volt szükség.

— **Katonaság Debrecenben.** Debrecenben június havában a katonai állomány a következő volt: Cs. és kir. közshadseregbeli katoná 1061 és 575 fő, honvéd 735 ember, 211 fő. Mint átkelő tiszték beszállítottak 4 tábornok és 16 törzsorvos. Besoroztak az idei fősorozáson összesen 172 hadkötelest. Ebből a közös hadseregnek jutott 64, honvédségnek 24, póttartalékba 30 újonc, felső szám 47, utóállított 172 ember.

— **Debrecen közegészségügye.** Debrecenben a közegészségügyi állapotok mint Vargha Emília főorvos a közigazgatási bizottságnak jelenté június havában rosszabb voltak mint májusban. A külterületeken a kanyaró járvány pusztított. Halálozás 44 esetben volt több mint a múlt évben. Megbetegedések is sürűbben fordultak elő júniusban, mint az előző hónapokban.

— **A közkórház forgalma.** A debreceni közkórházban június hónapban felvettek 337 beteget. A múlt hónap maradt 254 beteg. Elbocsájtottak 307 embert, meghalt 31, jelenleg gyógyszereknek 253 beteget.

— **Rázuhant a ház fala.** Püspök-Ladányból halálos szerencsétlenség híré: jelenti tudósítónk. Építés közben áldozata lett egy kőműves az építést vezető gondatlanságának. Hivatása teljesítése közben érte a halál utól a szegény iparost. Egy ócska házat bontottak Püspök-Ladány egyik utcáján. Többet dolgoz ak serényen a bontás munkálatánál, köztük Bakonyai Imre kőműves is. Mikor a munkavezető kiadta a parancsot, hogy miképpen kell a falat kidőteni, Bakonyaira jutott a legnehezebb feladat s ezt hangoztatta is a társai előtt. Nem esalt rossz előérzete, mert amint nagy robajjal kidőlt a fal, Bakonyai eltűnt a leomló törmelékek közt. Társai azonnal segítségére siettek és megfeszített munkával dolgoztak megmentésén. A körülményekhez képest rövid idő alatt ki is szabadították a romok közül, de eszméletre nem tudta kelteni az orvosi tudomány. Belső sérüléseket kapott s ezeknek következtében elvérzett a 27 éves kőműves. Az ügyészség megindította a nyomozást, hogy vajjon terhel e valakit a szerencsétlen kőműves haláláért a felelősség!

— **Élet, halál, házasság.** Debrecenben az elmúlt hónapban született összesen 219 gyermek. 110 fiú és 109 nő. Ev. ref. 75 frf. 71 nő, ag. ev. 2 férfi, 2 nő, r. kath. 19 férfi 4 nő. Ezzel szemben elhaltak 212 ea. 111 férfi és 101 nő. A halálozási számalék 34. Házasságot kötött 49 szerelmes pár.

— **Szülők figyelmébe.** Házi nevelőnek ajánlkozik helyben a szünetidőre egy szolid, intelligens szegény sorsu teologus, aki a tanításban nagy jártasságai és sok évi tapasztalattal rendelkezik. Előkészít a latinból és bármely tantárgyból gimnáziumba készülő növendékeket. Ezenkívül javító, pót és főlvételi vizsgákra való előkészítés végett több tanulóat elvállal. Irodai munkákra is ajánlkozik. Ide vonatkozó megkeresések a „Szabadság“ szerkesztőségéhez (Csapó u. 9.) intézendők, ahol az illető felől bővebb felvilágosítás is kapható.

— **Az adózó Debrecen.** Faust Elek pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság elé terjesztett június havi jelentése szerint Debrecen adófizető közönsége egyenes adóban 89,187 kor. 39 fillért, hadmentességi díjban 154 kor. 43 fillért, bélyegjövődékben 106,752 kor. 92 fillért, jogilletékben 52,218 kor. 26 fillért, dohányjövődékben 175,224 kor. 59 fillért fizetett be. Fizetési halasztás 16 esetben engedélyezett. Egyenesadóban 54,283 ezer koronával több fizetett be, mint a múlt évben.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirkatban.

x **Állásra pályázó.** Egy becsületes és jó családból származó, középtoru egyén 50—100 forint óvadék letétele mellett pályázik bizalmi állás elnyerésére. — Ajánlja magát gazdatiszti állásra, pénzbehajtásra, raktárkezelésre, bizományi üzlet vezetésére vagy valamely magánintézetben hivatalnoki állást is elfogad. Cim a kiadóhivatalban meg tudható.

x **Utazók és ügynökök fix fizetéssel** és jutalékkal felvételnek Schweitzer Testvérek cégnél Debrecenben, Piac-utca 56.

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ars csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárban, Piac-utcán.

x **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Nyári divat.

(Párisi levél.)

— július 5.

Egy pár nagyon szép és tetszetős ruhát láttam, amely tekintettel az időjárásra, be-

illik ez idei „nyári“ ruhának is. Legelsőbbben is lelrok egy világoskék posztóból készültet. A derekat két keskeny applikációs hajtóka díszíti, amely elhuzódik a csipkeujjakra is. Hozzá jockey szerű zeke, amelyet egyenes posztópántokból képezett kockák díszítenek, ami mellékesen megjegyezem, igen kedves újságja a divatnak. Fehér linon plissés mel-lény, nagy, fekete selyem gombdisszel. Ugyanilyen gombok díszítik a szoknya ele-jét is. A nagyon szép párisi hölgy, aki ezt a ruhát viselte, világoskék szalmakalapot tett fel hozzá, szürke tolldisszel. Hölgyeink nagyon kedvezik mostanában az ilyen színű s természetes göndörségű tollat.

Nagyon egyszerű és előkelő volt a következő ponzs ruha: A szoknya eleje s hátulja két szembe rakott ráncot képezett, amely ha szétnyíló, dus plissét mutatott. Ugyancsak ponzsiból a bolero is, amely a valenzieni csipkéből készült bluzt takarta. A bolero japán-kék keskeny zsinórral van szegélyezve és paszomány gyűrűkben vég-ződik, amelyekbe fekete szalag van fűzve. El se lehet képzelni sikkesebbet ennél a fekete szalagnál ehhez a színhez. A kalap is csak olyan szép volt. Eperszintű szalma, galagonya virágból, nefeletsből és gyöngyvirágból kötött bokrétdisszel. A bokréta mellé még egy ugyancsak japán-kék szalag-eszokor volt tűzve.

A kék és fehérosikos finom selyemgáz ruhát sem akarom elhallgatni, amelyet egyik mindig elegáns hölgyünk viselt. A szoknya alját kék kínai crép pántok díszítették, ugyan ilyen pántok ugy voltak alkalmazva a derék-on, hogy bolero formát képeztek. A fehér szalmakalapot marabutoll díszítette. — Egy majdnem fehér, csipkebetétes túll ruhára hosszú fekete tafota köpenyt láttam boritva. Ez a köpeny a dus velencei csipkebetéttel igazán fejedelmi módon hatott. A cseresznye-piros szalmakalapot nyíló mákvirág díszítette.

A linon és muszlin ruhákról hallgatok, mert még most sem tartom időszerűeknek, lévén az időjárás olyan, mintha április tévedt volna a kánikulába. Éppen csak az az elő-nyük van, hogy indokoltakká teszik a cso-daszép köpenyeket.

Láttam egy „kahi“ színűt, amely szürke selyemmel volt bélelve, mondhatom, hogy gyönyörű volt. Egy másik zöld tafotából ké-szült s a formája megmutatta az igazi párisi sikket.

A sok szebbnél-szebb napernynő közt is feltűnik a selyem muszlinból készült erdő, fehér gyöngyház fogantyúval.

Hogy el ne felejtsem: soha sem volt még oly nagy a fényűzés illatszerekben mint most. Még pedig a virágból készült illatokat kedveljük. Társaságban, ahol több hölgy van együtt, mintha a tavasz s nyár minden virágja együtt lenne.

A minap láttam a Boisban egyik művésznőnk, rövid, világoskék serge ru-hában. A plissés szoknyát fekete selyem öv szoritotta a derékhoz. Jockey ujjak, amelyek folytatása a csipke ujj.

Az angol ruha, párisi kivitelben, mégis csak a legkedveltebb viselete az igazán elő-kező világnak. Sikkés és szép viselés s bár kissé drága, de a férjeknek még sincs okuk a zugolódásra, mert tartós és nincs annyi a alávetve a divat szeszélyeinek mint a sok csipkés, szalagos ruhának nevezett lehetett.

Yvette.

TAVIRATOK.

Kltüntetett főrend.

Budapest, július 5. A legközelebbi hivatalos lap közli, hogy a király Edelsheim Gyulay Lipót báró főrendet, kiváló humanistát, a gyermekvédő egyesület megalapítóját grófi rangra emelte.

Katonai forradalom Oroszországban.

Tokió, július 5. Vladivosztokban kitört a katonai forradalom. Az egész helyőrség fellázadt. Az összes katonák forradalmi dalokat énekelve járják a város utcáit.

Feltört hercegi sirbolt.

Sopronból táviratozzák: Ságbon a Hohenlohe hercegi sirboltot feltörve és kirabolva találták. — Rablók felörték Hohenlohe Klodvig Mária koporsóját. A kripta kirablásával Rasipovics Ignácot a nagyecendi Széchényi sirbolt rablás tettesét gyanúsítják, aki évek előtt, mint kertész a Hohenlohe hercegi család szolgálatában állott. A körülmények arra mutatnak ugyanis, hogy a sirbolt kirablása a nagyecendi esettel egyidőben történt, noha csak most fedezték azt fel. Hogy mit vittek el a rablók azt eddig még nem sikerült megállapítani. — A vizsgálat folyik.

Sztrájkoló munkások.

Veszprém, július 5. A földmunkások ma gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy csatlakoznak az aratók sztrájkjához. A gyűlést mivel nem volt bejelentve feloszlatták. Az összes közműves, építő munkások sztrájkolnak.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 5.

Buzakinálát mérsékelt vélekedv javult. Kedvező irányzat mellett 28,000 métermázsa került forgalomba közben néhány fillérrel drágább árakon. Egyébb gabonanemek közül tengeri 10 fillérrel drágább, a többi változatlan. Idő: meleg.

Buza októberre	15.28—30.
Buza áprilisra	15.84—86.
Rozs októberre	12.98—13.00
Rozs áprilisra	12.24—26
Zab októberre	13.64—66.
Zab áprilisra	12.40—42.
Tengeri augusztusra	12.70—72.
Tengeri 1907 májusra	11.32—34.
Repece augusztusra	30.30—50.

Szerkesztői-posta.

„Jus gladii“. Élet és halál fölötti jog; büntető hatalom, pallosjog. Ilyennel, a mint Ön az Abonyi Lajos „Egyetem pallosa“ című, pompás regényében olvasta, csakugyan fel volt ruházva a budapesti tudomány-egyetem. Külön törvénnyel nem törölték el, valamint a „lutherani comburantus“ eltörlésének sincs írott joga, mert a korszellem küszöbölte ki.

M. Nusi. „Peterhead“ (olv. Peterhid) Skóciában van. A levelet a posta, a megfelelő díjszabás alkalmazásával, a legnagyobb könnyűséggel juttatja oda.

Sértettfel. Oda tessék fordulni a cáfolattal, a hol megsértették. Mi legfőjebb a nyiltérben közhelyes.

N. F. A dolog kissé pikáns. Forduljon magához Eötvös Károlyhoz.

Regénycsarnok.

Neró.

— A „Szabadság“-nak írta: Kövér Ilma. —

(Folytatás.)

Közel állt hozzá, hogy az esztét elve-szítse, amidőn mindennek betetetésére meghallotta, hogy a kertnek ama félreeső zuga felé, ahol kétségei között révedezik, léptek közelednek; sőt látta, hogy az utmenti fűzfák lombjai már meg is libbentek...

Erre tart valaki!...

Nem volt idő a tétovázásra. Ilyen komikus tolettében nem kerülhet emberi szemek elé.

A közeli kerti házra esett téveteget tekintete, amely minden oldalról nyitva van ugyan, de sűrűn futja be a vadszőlő. Egyetlen mentésvár!

Beugrott az u.n. szeletlibe, még pedig nem is a fölvezető lépcsőkön, de a közvetlen a lak előtt álló lócán keresztül.

Ugrás közben mégegyszer szemébe lünt Neró. Ott nyargalódot: a féi frakk-szárnyai.

— Oh, Neró! Neró! — sziszegte Balás, olyan pillantással, amelynél ádázabbat még arra a másik Neróra se vehettek kétségbeesett áldozatai.

A fűzfa lombjai közül két alak bontakozott ki. Gita és Szaniszló Kálmán.

Lassu léptekkel közeledtek a kerti ház felé.

A leányka leült a lócára.

A hadnagy állva maradt mellette. A kezében tartott kis fűzágat tépegette, amelynek levelei a Gita ölébe hullottak. A kis leány öntudatlanul játszadozott velük.

Sokáig néztek egymásra.

A hadnagy szólalt meg:

— Holnap el kell utaznom. Vége a szabadságomnak.

Gita főlshajtott.

— Az enyémnek is: férjhez fogok menni.

A hadnagy derékon törte a fűz vesszőt és még a kard is megcsörrent az oldalán, akkorat rándult a teste.

— Ejnye, de csuf tréfákat csinál! Hát illik az ilyen szomorú pereben?...

— Jaj édes Kálmán, ha csak tréfa volna!

Szaniszló is leült a lócára, némi távolságra a leánykától. Megfogta a kis kezét.

Az ég szerelmére, Gita, hát miért hányk velem ilyen kegyetlenül, éppen ma!?...

— Éa sohase bántottam magát és nem is tudnám bántani.

Leírhatatlan édes tekintettel függesztette szeméit a hadnagy arcára.

Szaniszló sutto-gva mondta:

— Hisz... én azt hittem, Gita, hogy... hogy maga az enyém lesz; hogy maga az éa édes párom lesz.

— Gita szomorúan ingatta a fejét.

— Mikor olyan szegény leány vagyok! Látja, apának ez a kis birtoka adóssággal van áru megterhelve, actán ott van még egy növendék fiunk, ahinek a kiképzése sokba fog kerülni, hát...

— Az istenért, hisz nem kérek én pénzt, nem kell nekem a maga pénze.

— De mikor meg magának sincs.

— Ejnye Gita, és maga azt képzeli, hogy pénz nélkül nem lehetünk boldogok, hogy a silány pénz föltétlenül szükséges ahhoz?...

— Hogy a hadnagy megnősülhessen; hogy letehesse a keleti, egészítette ki a leányka, lemondásteljesen. Megmondtam én mindent Mina néni-nek és ő felvilágosított mindeiről...

Ránézett a hadnagra. Vontatottan folytatta: ... Hát persze most még nehezebb... tegnap óta amikor már elis jegyeztekünk félig meddig, egy...

— Egy édes csók erejéig, Gita, amelyet ott a platon első sorban adott nekem, sutto-gta a hadnagy közelebb simulva a leánykához.

Gita lehorgasztotta a fejét, kőrő hangon rebegte:

— Édes, kedves, jó Kálmán, kérem szépen, felejtse el azt az egy csókot!...

— Még csak az kellene, ha ezer esztendőig élnek, még akkor sem tudám elfelejteni, ez volt az első csók erről a magamézes szája-cskájáról...

— És az utolsó Kálmán!

— Gita!

— Kálmán!?

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A Debr. Ker. és Iparkamara e hó 12 én, csütörtökön délután 3 és fél óraor székháza tanács-termében (Piac utca 69. sz.) rendes közgyűlést tart. A napirend tárgyai: I. Elnöki előterjesztések. I. a) Titkár előadása az országos esztornatervezésről. II. Titkár jelentés az ügymenetről. III. Miniszteri elintéztések a kamara fölterjesztéseire. IV. Állami szelvényesek. V. Ösztöndíjak adományozása. VI. Magyar könyvkereskedők kérelmei. VII. Fatermelésünk és a hazai ipar. VIII. Árverési visszaélések. IX. A kereskedeli alkalmazottak jutalmazása. (Keresk. min. 25,802. sz.) X. Társakamarák megkeresései. XI. Törvényhatósági szabályrendeletek. XII. Ipartestületi megkeresések. XIII. Husiparos inasok szakszerű oktatása. XIV. Posta — vasut — táviró — telefon. (A debreceni postaeépület ujjaépitése) XV. Iparjogi véleménymondások. XVI. Kézizálog-kölcson intézeti ügyek. XVII. Kérelmek segély iránt. XVIII. Indítványok.

Óvó különlegességek, valódi francia amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Föltétlenül biztos
Ára: korona értékben tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12
Eddig felülmulhatatlan ered. amerikai újdonság!

„Silk Finish Nevetear“

Rendkívüli finomsága és nyujthatósága folytán teljes biztonságot nyújt. — Ára tucatonként kor. 10—12 Bouts-americanos (rövid mag-óvszer), tucatonként 6, 8, 10. Női óvszer „Pessarium oculisum, Mensiaga tanár szerint, orvosi rendeletre. A 3—5. Valódi francia óvó biztonsági szivacsok (safe y sponges) ára tucatonként 6—12 korona.

Uj! Auto vaginal sprava a legbiztosabb és legkényelmesebb női védőkülönlegesség. Sok ezer elismerő nyilatkozat!
Ára 15 korona.

Óvás! Ne engedje magát befolyásítani olcsóbb árak által, mert csakis valóban eredeti amerikai óvszerek felelnek meg a cónak!!!

Havibajkötők „Diana öv“.

Haskötők! (lógó has, köldök, sév vagy gyomor-baj ellen!) (Női kiszolgálás.)

Gumi-göresér harisnyak, értágulás, dagadt láb és gyermek láb ellen. — Mindennemű, a betegség ápoláshoz és beteg kényelemhez szükséges higiénikus eszközök eredeti gyári árak mellett. Kérjen ingyen és bérmentve a legujabb ki-menetű árjegyzéket zárt borítékban, titoktartás-mellett.

Keleti J. orvosi műszergyáros, BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg u. 27/B fősztelendő szervita rend zárda palotájában. Gyár: Bpest. Központi városház Alapított 1878

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER ÁV.
BUDAPEST, K. VÁROSI UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

MAGYAR
állam vasutak
menetrendje
1906. május hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57	
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárád felé —	este	10	35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55	
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24	
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11	
Miskolc—Kassa felé — —	reggel	8	51	
Miskolc—Kassa felé — —	este	7	23	
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	25	
	m. á. vasúttól	5	35	
	vásártérről —	reggel	5	44
	m. á. vasúttól	d. e.	8	09
	vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	m. á. vasúttól	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	vásártérről —	d. u.	11	20
felé	m. á. vasúttól	d. u.	4	34
	vásártérről —	d. u.	4	47
	m. á. vasúttól	este	7	—
	vásártérről —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4	56	
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16	
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Szestre érkezik:				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40	
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	8	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29	
Budapest—Nagyvárád f. gyors	este	6	48	
Budapest—Nagyvárád felől —	éjjel	2	24	
Budapest—Nagyvárád felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46	
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. u.	4	12	
Csak M.-Szigetről — — —	este	10	11	
Szatmár felől — — —	este	6	40	
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8	19	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31	
	vásártérről —	reggel	7	33
B.-Sz.-Mihály	d. e.	7	40	
H.-Böszörmény	este	6	22	
felől	vásártérről —	este	6	28
	vásártérről —	d. u.	8	29
	vásártérről —	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54	
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Kócs—Polgár felől m. á. v.-hoz	reggel	5	35	
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18	

Cook és Johnson-féle
amerikai
Patent - tyukszem - Gyűrű
(törv. védve)

ma az egyetlen szer, mely a
borasztó tyukszem fáj-
dalmakat — azonnal meg-
szünteti és el is távolítja.

Ez ma a világ legjobb szere
minden szenvedőnek ajánlatik.
1 drb. 20 fillér, 6 drb. 1 korona.
Debrecenben kapható a következő gyógy-
szertárakban:

Balázs Ödön Csapó-utca, **Füleky Pál** a
nagyarkonához, **Kóczyán Dezső** Homok-
keri-utca, **Mihalovits Jenő**, **Muraközy**
László, **Szilöz Ferenc** az angyalhoz. —
Radakovics Géza, **Dr. Rothschnek v. k.**,
Dr. Varga és Bodnár G. az aranyegy-
szarvuhoz, **Kovács L.** a fehérlatyuhoz és
Tóth Béla uraknál, — ugyiszinte a birodal-
om minden gyógyszerárában és droguériájában.

50 évi siker.
ESZÉKI
arkenőcs
ÉS ESZÉKI
Szalvator
szappan

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr
összes tisztátalanságát.
Valódi csakis a
DIENES J.-C.
„Szalvator“ gyógytárból.
ESZÉKEN, Felsőváros.
1 tégely eszéki arkenőcs ára 70 fill. és 1 kor.
1 drb. Szalvator szappan ára 1 kor,
1 tégely kézi paszta ára 1 kor. 20 fill.
Lyden rizspor kis doboz 1 k. nagy doboz 2 kor.
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrésztől
és megfelelnek tökéletesen a 71,012. sz. B. m. rendeletnek.

Főraktár: Budapest
Török József
gyógyszerésznél,
VI. Király-u. 12. és Andrássy-ut 29 sz.

A legjobb arc-
széplítő szer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**
mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.
Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Egy tégely ára
kor. 4 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Serail-szappan. Kifűző toilett szappa-
nok a kenőcs haszná-
latához

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három szíjben, fehér, rózsás és krém
1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil**, **Mihalovics István**, **Tóth Béla**, **Füleky Pál**, **Muraközy László**, **Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jóna és Jóna** urak droguériájában.
Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerárában
Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerárában

FLEISHER és TARSÁ
gépgyára és vasöntődeje, Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a gazdaközöségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával célszerűen
s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit:

Cséplőkészleteit, cséplőgépeit,
Baker-élettisztító-rostait,
Borsajtóit s szőlőszűzőit.

Gyárt továbbá: MALOM,- OLAJGYÁR
és SZESZGYÁR berendezéseket,
GŐZGEPEKET, GŐZKAZÁNOKAT
mindennemű SZIVATTYUKAT stb.

Bizományraktár:
Sesztina Lajos urnál
Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyébgyártmányaink
árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

